

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

Türkiye’de de yatırımları teşvik etmek suretiyle ekonomik kalkınmayı artırmayı amaçlayan pek çok kanuni düzenleme yer almaktadır. Bunlar içerisinde öne çıkanlar; özellikle 19 Haziran 2012 tarih ve 28328 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar, 26 Kasım 2016 tarih ve 29900 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2016/9495 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar (“**Karar**”), 5501 sayılı Turizm Teşvik Kanunu vb. düzenlemelerdir. Bu yazımızda 2016/9495 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar ile bu Karar’ın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etme amacıyla çıkartılan ve 28 Aralık 2019 tarih ve 30992 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2019/1 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliği (“**Tebliğ**”) temel alarak proje bazlı teşvik sistemini genel hatlarıyla açıklayacağız.

A- GİRİŞ

Kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçlarını karşılayacak, arz güvenliğini sağlayacak, dışa bağımlılığını azaltacak, teknolojik dönüşümünü gerçekleştirecek, yenilikçi, araştırma geliştirme yoğun ve yüksek katma değerli yatırımların proje bazlı desteklenmesi amacıyla 2016/9495 sayılı “Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar” uyarınca yeni bir “Proje Bazlı Teşvik Sistemi” uygulanmaya başlamıştır.

Proje bazlı teşvik sistemi hakkında bu Karar’da veya yatırım için aşağıda açıklanan destek kararında yer almayan hususlar, yürürlükte olan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar¹ ve/veya ilgili diğer mevzuat hükümleri dikkate alınarak sonuçlandırılacaktır.

B- YATIRIM TEŞVİK BELGESİ DÜZENLENMESİ

Bu kapsamda desteklenmesine karar verilen projeler nezdinde Cumhurbaşkanı tarafından yatırımın konusu, kapasitesi, tutarı ve süresi gibi yatırımın karakteristik değerlerini, yatırımcının taahhütlerini, yatırım için sağlanacak destekleri, desteklerin uygulanmasından sorumlu kurumları ve desteklere ilişkin oran, süre ve miktarlar ile yatırım için öngörülen özel şartları ihtiva edecek Karar (“**Destek Kararı**”) verilerek Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca (“**Bakanlık**”) yatırım karakteristiklerinin, şartlarının, sürelerinin ve öngörülen devlet desteklerinin kayıtlı olduğu bir “**Yatırım Teşvik Belgesi**” düzenlenir.

1- Müracaat

Bakanlık, yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda belirlediği yatırım konusunda bir veya birden fazla firmayı yatırım için davet edebilir veya duyuru yapmak suretiyle çağrıda bulunabilmektedir. Çağrı veya davet usulü dışında yatırımcıların bireysel olarak Bakanlık’a başvurabileceğine yönelik bir usul bulunmamaktadır. Bakanlıkça yapılan davet veya duyuruya istinaden yatırımcılar tarafından, Elektronik

¹ Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar’a ilişkin ayrıntılı bilgiye sitemizdeki “Yatırım Teşvik Sistemi” başlıklı yazımızdan ulaşabilirsiniz.

Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi (“E-TUYS”) uygulamasında yer alan tanımlı alanların doldurulması ve bağımsız danışmanlık kuruluşları veya Türkiye’de yerleşik kalkınma ve/veya yatırım bankalarınınca hazırlanan Karar’ın 1. Eki’nin E-TUYS üzerinden elektronik ortamda yüklenmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda Proje Bazlı Teşvik Sistemi başvurularının iki ayrı usul ile değerlendirmeye alındığı söylenebilir.

- **Çağrı Usulü:** Bu usul ile hedeflere ulaşılması amacıyla belirlenecek yatırım konuları çerçevesinde yatırım projelerinin toplanması ve bu projeler içerisinde belirtilen kriterleri sağlayanların değerlendirme sürecine alınarak destek kapsamına alınacak projelerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.
- **Davet Usulü:** Bu usul ile konusunda yetkin firmalar belirli yatırımlar için projelerini sunmak üzere davet edilmektedirler.

2- Yatırımların Değerlendirilmesi ve Yatırım Teşvik Belgesi Düzenlenmesi

Proje Bazlı Teşvik Sisteminde yatırımların desteklenmesine yönelik değerlendirme aşağıdaki kriterlerin esas alınması suretiyle yapılmaktadır:

- Ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçlarını karşılayabilme,
- Ülkemizde üretim kapasitesi yetersiz olan ürünlerde arz güvenliğini sağlayabilme,
- Ülkemizin teknoloji açığı olan alanlarda teknoloji kapasitesini geliştirme,
- Dış ticaret açığı verilen alanlarda ithalat bağımlılığını azaltma,
- Yüksek katma değerli olma,
- Ülkemizde üretimi olmayan yeni nesil teknolojiler kullanılarak üretim yapılmasını sağlayabilme,
- Farklı sektörlerde ülkemize rekabet gücü kazandırabilme,
- Etkileşimde olduğu sektörlerde teknolojik dönüşümü hızlandırma ve bu sektörlerin gelişimine katkı sağlayabilme,
- Yenilikçi ve Ar-Ge’ye dayalı yatırım olma,
- Cari işlemler dengesini olumsuz etkileyen ve hammadde sıkıntısı yaşanan sektörlerde gerçekleştirilecek yüksek katma değerli işlenmiş ürünlerin üretimine yönelik yatırım olma,
- Ülkemizin hammadde potansiyelinin değerlendirilmesine olanak sağlayan entegre üretime yönelik yatırım olma.

Projelerin Karar kapsamında değerlendirmeye tabi tutulabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının, Karar'da belirtilen amaç ve kapsam doğrultusunda Öncelikli Ürün Listesindeki ürünlerin üretimine yönelik olan ve Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlar için 50 milyon Türk Lirası, diğer yatırımlar için ise 500 milyon Türk Lirası olması gerekmektedir.

Yukarıda sayılan kriterler göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirme sonucunda uygun bulunan projeler, Bakanlık tarafından Cumhurbaşkanı'na sunulmaktadır. Cumhurbaşkanı tarafından desteklenmesine karar verilen projeler için Destek Kararı yayımlanacak ve Bakanlıkça yatırım teşvik belgesi düzenlenecektir.

Öte yandan, Karar kapsamında desteklenmesi uygun görülmeyen müracaatlar ise yatırımcının talebi üzerine Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar kapsamında değerlendirmeye alınabilecektir. Ayrıca Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında, Öncelikli Ürün Listesindeki ürünlerin üretimine ilişkin olan yatırım projelerinden uygun görülenlerin Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar kapsamında stratejik yatırım olarak desteklenmesi de mümkündür.

Özetle Proje Bazlı Teşvik Sisteminde müracaat ve değerlendirme süreçleri kısaca 4 aşamadan oluşmaktadır. Bunlar;

- i. Bakanlık'ça müracaatların davet veya çağrı usulü ile toplanması,
- ii. Müracaatların Bakanlık tarafından değerlendirilmesi ve desteklenecek projeler ile destek unsurlarının belirlenmesi,
- iii. Desteklenmesine karar verilen proje özelinde Destek Kararı niteliğinde Cumhurbaşkanı kararı alınması,
- iv. Destek Kararı alınan projeler için Bakanlık tarafından teşvik belgesi düzenlenmesidir.

C- YATIRIM DESTEK UNSURLARI

1- Genel Olarak

Cumhurbaşkanı tarafından Destek Kararı ile proje bazlı olarak desteklenmesine karar verilen yatırımcıların Proje Bazlı Teşvik Sistemi kapsamında gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, bina inşaat harcamaları için KDV iadesi, yatırım tutarının 2 katına kadar Kurumlar Vergisi indirimi veya 10 yıla kadar yatırımdan elde edilen kazançla sınırlı olarak Kurumlar Vergisi istisnası, 10 yıla kadar sigorta primi işveren hissesi desteği, 49 yıl süreyle bedelsiz yatırım yeri tahsis, yatırımın tamamlanmasını müteakip öngörülen istihdamın 5 yıl sağlanması şartıyla söz konusu taşınmazın bedelsiz olarak yatırımcıya devredilmesi, yatırımın finansmanında kullanılan yatırım kredisi için 10 yıla kadar faiz veya kâr payı desteği ya da hibe desteği, 10 yıl süreyle gelir vergisi stopajı desteği, işletme dönemine yönelik olarak enerji tüketim harcamalarının %50'sine kadar en fazla 10 yıla kadar enerji desteği, 5 yılı geçmemek üzere aylık brüt asgari ücretin 20 katına kadar nitelikli personel desteği, Yatırım için özel önem taşıyan belirlenen sayıda her bir nitelikli personel için 5 yılı geçmemek üzere, asgari ücretin aylık

LBF

PARTNERS

Avukatlık ve Danışmanlık

brüt tutarının 20 katına kadar ücret desteği, yatırım tutarının %49'unu geçmemek üzere ve edinilen payların 10 yıl içinde halka arz veya yatırımcıya satışı şartıyla sermaye katkısı, kamu alım garantisi ve altyapı desteğiyle izin, ruhsat, tahsis, lisans ve tescillerde kolaylıklar getirilmesi şeklindeki destek unsurlarının bir veya birden fazlasından yararlanması mümkündür. Bu destek unsurlarının usul ve esasları Karar'ın 12 nci maddesinde ve Tebliğ'de düzenlenmiştir.

Proje Bazlı Teşvik Sistemi kapsamında destek unsurlarını gösterir tablo;

Vergisel Destekler	İstihdam Destekleri	Finansman Destekleri	Yatırım Yeri ile İlgili Destekler	Diğer Destekler
Gümrük Muafiyeti	Vergisi Sigorta İşveren Desteği Primi Hissesi	Faiz Veya Kâr Payı Desteği	Altyapı Desteği	Kamu Alım Garantisi
KDV İstisnası	Gelir Vergisi Stopajı Desteği	Hibe Desteği	Yatırım Yeri Tahsisi	İzin, Tahsis, Ruhsat, Lisans Ve Tesciller İle Diğer Yasal Ve İdari Süreçlerde Kolaylıklar
KDV İadesi	Nitelikli Personel Desteği	Sermaye Katkısı		
Vergi İndirimi Veya İstisnası		Enerji Desteği		

2- Diğer Desteklerden Yararlanma

Bu Karar kapsamında yer alan desteklerden yararlanan yatırım harcamaları, diğer kamu ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanılmayacaktır. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanan veya yararlanacak yatırım harcamaları için, bu Karar kapsamındaki desteklerden yararlanmak üzere Bakanlık'a müracaat edilemeyecektir. Aksi takdirde, Karar kapsamında yararlandırılan desteklerin ilgili mevzuata uygun olarak geri alınması gündeme gelecektir. Bununla birlikte diğer kamu ve kuruluşlarının sadece sübvansiyonlu kredi desteğinden yararlanması halinde, Karar kapsamında sağlanan desteklerin kullanılmasına ilişkin hususların ilgili Destek Kararında belirlenmesi söz konusu olacaktır.

3- Tamamlama Vizesi

Yatırımın başlangıç ve bitiş tarihi Destek Kararı'nda belirlenecektir. Desteklenen yatırımların ek süre de dâhil olmak üzere Destek Kararı'nda belirtilen süre içinde tamamlanması ve tamamlama vizesi düzenlenmesi gerekmektedir. Tamamlama vizesi, yatırım teşvik belgesi alınarak yapılan bir yatırımın tamamlandığına dair verilen onaydır.

Yatırım tamamlama vizesi, yatırımın tamamlanmasını müteakip, Genel Müdürlük personeli ile ihtiyaç duyulması halinde yatırım konusuna bağlı olarak diğer ilgili Bakanlıklardan görevlendirilecek personelden oluşacak heyet tarafından yapılacak ekspertiz işlemi sonucunda gerçekleştirilmektedir.

4. Müeyyide

Yatırımın Destek Kararı'nda öngörülen süre içinde tamamlanması gerekmektedir. Aksi takdirde, kamudan kaynaklanan nedenler haricinde yatırımcının sorumluluğu doğacaktır. Yatırımcının Destek Kararı'nda öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde, Karar'ın 11 inci maddesinin birinci fıkrası gereğince indirimli kurumlar vergisi veya istisna uygulaması ile gelir vergisi stopajı teşviki nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler, vergi zıyayı cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte; sağlanan diğer destekler ise ilgili mevzuat çerçevesinde geri alınacaktır.

Gerçekleşen sabit yatırım tutarının, Destek Kararı'nda öngörülen toplam sabit yatırım tutarının altında kalması halinde; faiz veya kâr payı desteği, enerji desteği, nitelikli personel desteği ve hibe desteği için belirtilmiş olan azami tutarlar, gerçekleşen yatırım tutarının öngörülen sabit yatırım tutarına oranı nispetinde düşürülecek ve varsa fazladan yararlandırılan destekler birinci fıkraya hükümleri çerçevesinde geri alınacaktır.

Yatırımın gerçekleşmemesi veya proje bazlı desteklerden faydalanmasına mesnet teşkil eden taahhütlerin yerine getirilememesi ve talep edilmesi halinde proje, yürürlükte olan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar hükümleri çerçevesinde değerlendirilebilecektir. Ancak bu Karar kapsamında yararlandırılıp da Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar kapsamında sağlanmayan destekler ile varsa fazladan yararlandırılan destekler, yukarıda bahsedilen 11 inci maddenin birinci fıkrası hükümleri çerçevesinde geri alınacaktır.

Yatırımcı, yatırıma ilişkin taahhütlerin gerçekleşme bilgilerini ve yararlanan destek miktarını Destek Kararı'nda belirlenen süre boyunca her yılın Ocak ve Temmuz aylarında yeminli mali müşavir raporu ile ibraz etmekle yükümlüdür. Destek Kararı'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde asgari 200 milyon Türk Lirası veya Destek Kararı'nda belirtilen yatırım tutarının yüzde onu kadar yatırım harcaması gerçekleştirildiğinin bu şekilde ibraz edilememesi halinde ilgili yatırıma ilişkin Destek Kararı yürürlükten kaldırılacaktır. Ancak Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda belirlenen mücbir sebep ve fevkalade hal durumu nedeniyle yatırıma başlayamayanlar bu kapsamda değerlendirilmemektedir. Ayrıca daha önce yürürlüğe konulan Destek Kararları için üç yıllık süre, 28 Haziran 2020'den itibaren başlatılmıştır.

Daha fazla bilgi ve destek için info@lbfpartners.com adresinden bizimle iletişime geçebilirsiniz.